

postadres Postbus 26, 3400 AA IJsselstein

Aan : Rekenkamer IJsselstein
p/a griffie gemeente IJsselstein
Postbus 26
3400 AA IJsselstein

bezoekadres
Overtoom 1
3401 BK IJsselstein

t 14 030
f 030 6884350
e info@ijsselstein.nl

Kopie : info@robpaulussen.nl

betreft Rekenkameronderzoek RMN Bestuurlijke reactie

uw kenmerk 721847
uw brief van 20 juni 2019
behandeld door J.L.M. Voorberg-van Leeuwen

zaaknummer 726921

Datum 13 augustus 2019
blad 1 van 4
bijlagen

Geachte heer R. Paulussen,

In een brief dd. 20 juni 2019 is verzocht om een bestuurlijke reactie op het onderzoeksrapport naar het functioneren en presteren van RMN. Bij deze geven wij een reactie vanuit IJsselstein. Allereerst zijn we blij dat de gezamenlijke rekenkamers van IJsselstein, Baarn, Bunnik, Nieuwegein en Soest dit onderzoek hebben uitgevoerd. Het is een compleet rapport, waar veel concrete aanbevelingen uit komen. We zijn er blij mee dat er breed is gekeken naar het functioneren van RMN, zowel binnen de ambtelijke en bestuurlijke organisaties, maar zeker ook onder inwoners. De timing van dit onderzoek sluit goed aan bij onze eigen evaluatie over RMN. Dit richt zich met name op de additionele taken. De uitkomsten van het rekenkameronderzoek kunnen we gebruiken om goed onderbouwde keuzes te maken.

Algemene uitkomsten

Over het algemeen is de conclusie dat RMN goed functioneert. Met name als het gaat om de basistaken scoort RMN goed. 88% van de inwoners uit IJsselstein is tevreden over de afvalinzameling. Over de reiniging is men wat minder tevreden, zo is 50% tevreden over straatreiniging, 39% is tevreden over onkruidbestrijding in verharding en 37% is tevreden over legen prullenbakken. RMN voert voor IJsselstein daarnaast ook additionele taken uit, zoals groenbeheer, onderhoud aan speeltoestellen en klein onderhoud. Hier wisselen de meningen van de inwoners sterk over: zo is 45% tevreden en 47% niet tevreden over het groenbeheer. Ook valt op dat de inwoners uit IJsselstein wat minder tevreden zijn over de afhandeling van meldingen, klachten en vragen in vergelijking met de andere gemeenten. Deze uitkomsten komen overeen met wat wij zelf ervaren en horen van onze inwoners.

Reactie op aanbevelingen

Hieronder gaan we kort in op de gedane aanbevelingen.

1. Verwachtingen expliciteren

Het is zeer herkenbaar dat verwachtingen onderling niet altijd helder zijn. Dit geldt breed: van de wijze waarop we klachten en meldingen behandelen, de wijze van omgang met DVO, de mate waarop beleidsmatige input wordt geleverd, etc. Een belangrijke oorzaak hiervoor is in onze ogen dat de taken naar RMN zijn overdragen zonder echt concrete afspraken op papier te zetten. Dit is in het verleden te vrijblijvend opgepakt. Met name wat betreft de additionele taken is het een groot gemis dat er geen goed DVO is vastgesteld. De DVO 'basistaken' wordt momenteel herzien en ligt momenteel ter ondertekening.

2. Keuze maken in wat RMN moet zijn/worden

Wij hechten er waarde aan dat de gemeenten samen eenzelfde beeld hebben wat RMN moet zijn. En dan gaat het met name om de vraag of RMN vooral uitvoerend of beleidsmatig is. Wat ons betreft richt RMN zich op de uitvoerende rol. Wel vragen we RMN om advies te geven op beleidsmatige vraagstukken. Wij zijn momenteel met RMN in gesprek als het gaat om de beleidsmatige kant van de additionele taken. In de zomer van 2019 brengen we samen met RMN in beeld welke functies er op het gebied van beleidsadvies en operationeel beleid zijn. Ook geven we daarbij aan welke functie waar horen en of dit eventueel consequenties heeft voor de personele bezetting. Zowel gemeente als RMN zijn het erover eens dat beleid echt bij de gemeente hoort.

3. DVO aanpassen en zakelijke benadering van RMN

Zoals onder aanbeveling 1 aangegeven heeft bij ons prioriteit om het DVO aan te passen en vast te stellen. Hierbij betrekken wij verschillende afdelingen binnen onze organisatie die direct of indirect te maken hebben met RMN, zoals civiel, communicatie en klantadviseurs.

We onderschrijven dat het belangrijk is om zaken goed te regelen en vast te leggen in het DVO. Het gaat er dan vooral om de kaders vast te leggen wat betreft financiën en de manier waarop we willen samenwerken en overleggen. In de manier van uitvoering moet een mate van flexibiliteit zitten. We willen toe naar een gedeelde verantwoordelijkheid en het gevoel dat we het samen moeten doen. Het is goed om hierbij het middel DVO ook eens kritisch tegen het licht te houden, zeker wat betreft de additionele taken.

We vinden het belangrijk goed te kunnen sturen en grip te houden op de ontwikkelingen. In de zienswijze begroting 2020 hebben we al aangegeven het belangrijk te vinden kwartaalrapportages te ontvangen. In het DVO dat momenteel aangepast wordt, nemen we dit ook op. Daarbij gaat het om financiële rapportages, inclusief meerwerk en toelichting op verschillen; meldingen overzichten; klachten registratie; beeldkwaliteitsmetingen.

4. Nieuw regionaal afvalplan met KPI's

Op 4 juli is door de Raad in IJsselstein het nieuwe afvalbeleidsplan goedgekeurd waarin we inzetten op omgekeerd inzamelen. Terecht concludeert het onderzoek dat we daarmee nog niet de landelijke doelstellingen zullen halen. Toch willen we eerst het nieuwe beleidsplan goed implementeren en de inwoners de kans geven te wennen aan de nieuwe situatie. Dat neemt niet weg dat we in de tussentijd alvast met de andere gemeenten moeten nadenken hoe we de volgende stap gaan zetten. We willen graag gezamenlijke doelstellingen bepalen. Het 'hoe' moet, binnen de mogelijkheden van RMN, vrij worden gelaten aan de individuele gemeenten.

Wij juichen het toe dat RMN in haar bedrijfsvoering steeds meer circulair wil werken. Dit is onder andere zichtbaar in de circulaire inkoop van minicontainers en de afspraak dat ingezameld plastic in Nederland gerecycled moet worden. Echter, op het gebied van het werk buiten zien we nog te weinig circulaire ambities, bijvoorbeeld bij het groenbeheer. We gaan graag met RMN in gesprek of zij hier de mogelijkheden voor zien of dat wij daar als gemeente meer op moeten sturen.

5. Zwerfafval- en reinigingsplan opstellen

In IJsselstein worden vanuit de zwerfafvalvergoeding diverse projecten en maatregelen uitgevoerd om zwerfafval tegen te gaan. Het zwerfafvalbeleid is onderdeel van ons beeldgericht werken niveau C, waarin staat hoeveel zwerfafval aanwezig mag zijn. RMN voert dit voor ons uit. We zijn er voorstander van om dit op te schalen en regionaal aan te pakken. Immers, RMN voert het toch al voor ons uit en als dit breder wordt opgepakt verwachten wij hier voordelen van.

6. Implementatiekracht gemeenten vergroten

Ons uitgangspunt is dat de gemeente zelf verantwoordelijk is voor het opstellen van beleid. Dit geldt zowel als het gaat om afvalzaken als in ons geval om beheer openbare ruimte. We zijn daarom momenteel bezig om beleidscapaciteit op het gebied van de additionele taken (met name groen) terug te halen naar de gemeente. Hoe dit exact vorm krijgt, zal de komende tijd duidelijk worden. Wat betreft

afvaltaken is ook primair de gemeente de plek waar beleid opgesteld wordt en waar beleids capaciteit hoort. Momenteel zijn wij weer voorzien van voldoende interne beleids capaciteit. Wel zien wij meerwaarde in een samenwerking op beleidsniveau tussen de gemeenten en RMN om zaken als textiel, zwerfafval, schoon belonen, etc. gezamenlijk op te pakken en elkaar te versterken. Hoe dit exact vorm moet krijgen, willen we graag met de andere gemeenten en RMN bespreken.

De Rekenkamer van IJsselstein heeft wat betreft dit punt nog een aanvulling aangeleverd:

Een belangrijke bevinding die volgt uit ons onderzoek is dat de RMN goed functioneert en presteert als het gaat om de uitvoerende taak op het gebied inzameling en reiniging. Het ontbreekt RMN en ook de gemeente IJsselstein echter aan beleids capaciteit waardoor het niet gelukt is om het regionaal afvalplan 2014 te implementeren. Duidelijk is dat de komende jaren nog veel (ingrijpende en complexe) maatregelen moeten worden genomen. De onderzoekers komen daarom met een duidelijke aanbeveling om meer expertise en beleids capaciteit te realiseren en dit centraal bij RMN onder te brengen. De keuze om beleids capaciteit te concentreren bij RMN wordt door de onderzoekers beargumenteert vanuit een oogpunt van kosten-efficiency (zie aanbeveling 6 op pagina 18 en 19). De rekenkamercommissie IJsselstein deelt dit kostenefficiency – argument, maar vindt het tevens van belang te benadrukken dat er daarnaast ook goede redenen kunnen zijn om (een deel van de beleids capaciteit) bij de gemeente zelf onder te brengen. Om als gemeente ook echt te kunnen sturen en als goed opdrachtgever te kunnen functioneren is het van belang om ook voldoende inhoudelijke expertise bij de gemeente te organiseren, niet alleen om goed opdracht te kunnen verlenen, maar ook om te kunnen beoordelen of opdrachten volgens afspraak zijn uitgevoerd. De rekenkamercommissie hecht eraan de raad, aanvullend op het rapport, te wijzen op de politiek bestuurlijke afweging die zij maakt met het onderbrengen van beleids capaciteit bij de RMN of de gemeente: een afweging van enerzijds kostenefficiency en anderzijds sturingskwaliteit en capaciteit voor de gemeente IJsselstein zelf. Wij doen daarom aan het college de aanbeveling deze afweging voor de Raad inzichtelijk te maken door de voor- en nadelen van verschillende mogelijkheden op een rijtje te zetten.

Deze aanbeveling zullen we opvolgen en voor de Raad inzichtelijk maken wat de voor- en nadelen zijn van meer beleids capaciteit bij RMN dan wel bij de gemeente. Deze afweging nemen we ook mee in de evaluatie en vervolgaanpak wat betreft de beleidsrol bij de additionele taken en de personele gevolgen daarvan. Ook zullen we dit met de andere gemeenten bespreken.

7. Dashboard voor afval- en reinigingsprestaties

Er wordt voorgesteld om een dashboard op te zetten voor de afval- en reinigingsprestaties. Het lijkt ons goed om periodiek inzicht te hebben in de prestaties, zeker nu we over gaan naar omgekeerd inzamelen. Het is daarbij wel van belang om te organiseren dat de uitkomsten hiervan bruikbaar zijn: als sturingsmiddel en als middel om de raad te informeren over de effecten van het nieuwe afvalbeleid. Ook moet eerst duidelijk gemaakt worden wat de kosten hiervoor zijn en of dat in verhouding staat tot de baten.

8. Harmonisatie en kostenbesparingen door samenwerking

We onderschrijven het streven naar harmonisatie als het gaat om de uitvoering. RMN moet haar werk efficiënt kunnen doen en waar nodig moeten de gemeenten daarbij ondersteunen. We zullen zeker onze bijdrage leveren aan de harmonisatie wensen. Daarnaast is het ook belangrijk om een zekere mate van beleidsharmonisatie tussen gemeenten te hebben om efficiency in de uitvoering te krijgen. In de voorbereidingen over het nieuwe regionale afvalbeleidsplan is hier al over gesproken. Belangrijk voor IJsselstein is wel dat er vraagtekens zijn bij de efficiency van de uitvoering van de additionele taken door RMN aangezien dit bijna alleen voor IJsselstein gebeurt. Ook dit punt nemen we mee in onze eigen evaluatie. Het is voor ons daarbij belangrijk te weten van de andere gemeenten wat de toekomstverwachting daarbij is: ziet men op termijn meer taken naar RMN gaan of niet (punt 2). We hopen dat de andere gemeenten daarin ook open en transparant willen zijn.

Overige zaken

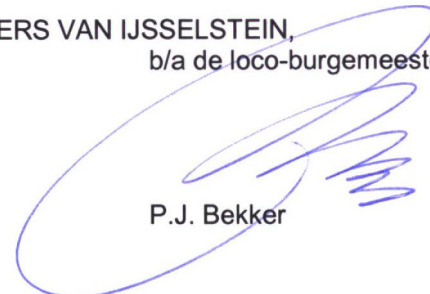
Een aantal overige zaken viel ons op waar we zeker mee aan de slag gaan maar die voor deze reactie weinig toelichting behoeven. Dit zijn bijvoorbeeld de hoge kosten voor het recyclestation en de conclusies over beeldgericht werken.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN IJSSELSTEIN,
b/a de loco-secretaris,

b/a de loco-burgemeester,

B.J. Göransson-van Kerkwijk

P.J. Bekker